

Pasar

Maart 2009

3

Vleugels voor je vrije tijd

HASSELT
met het gezin

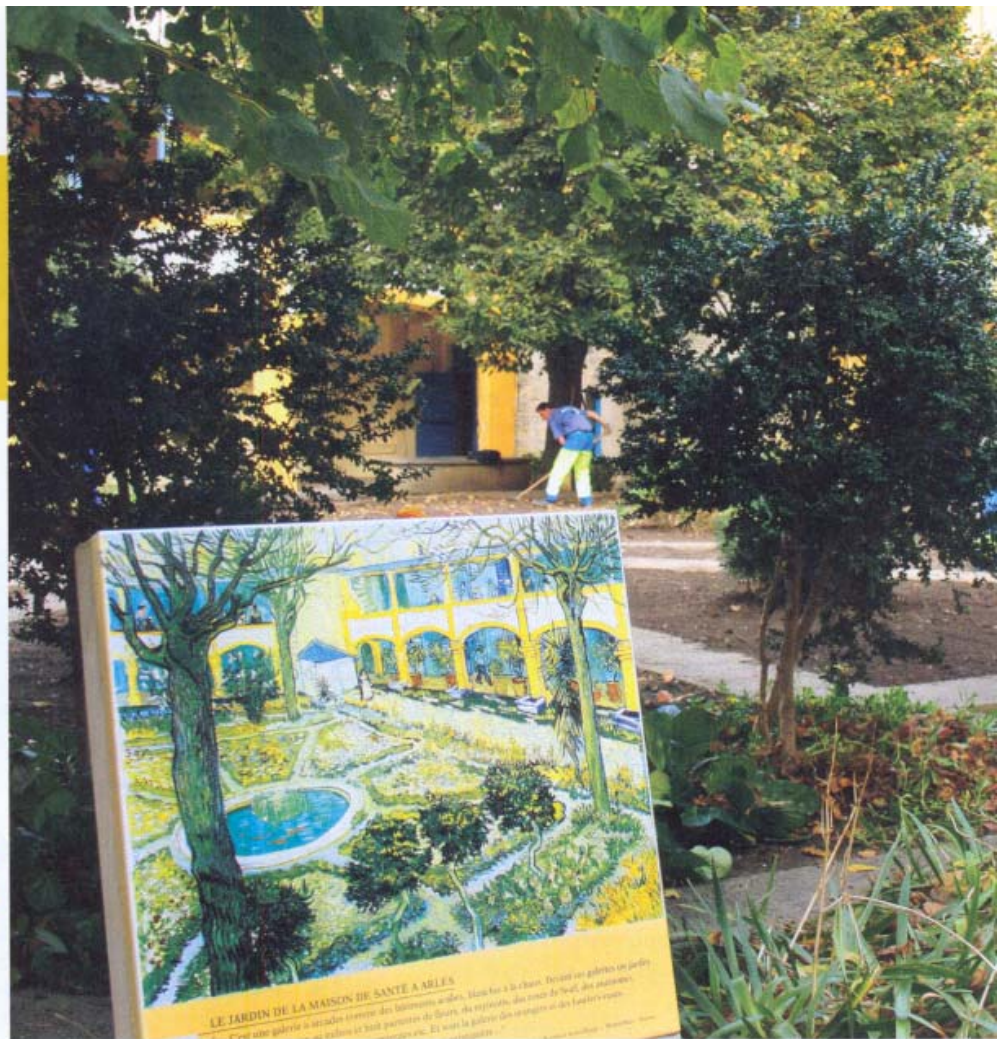
*Ecotrekking
in*
TURKIJE

Avontuurlijk
TERSCHELLING

OOSTENRIJK

CultuurStad

LINZ

In de voetsporen van *Vincent*

In het Amsterdamse Van Gogh Museum loopt tot 7 juni de tentoonstelling *Van Gogh en de kleuren van de nacht*. Een van de topwerken is *De sterrennacht*, dat model staat voor Van Goghs fascinatie voor de avond en de nacht. Die beroemde sterrenhemel schilderde hij in 1889 tijdens zijn verblijf in een psychiatrische inrichting in Saint-Rémy-de-Provence. Redenen genoeg dus om in de voetsporen van Vincent op verkenning te gaan in het Zuiden, waar hij zijn laatste, superproductieve levensjaren doorbracht.

Tekst en foto's:
Viviane Bulthé

Een mooi staaltje kruisbestuiving: Van Gogh was gefascineerd door Japanse prenten en de oosterse toeristen door hem.

In het najaar van 2008 werd hier op de drukbezochte tentoonstelling *Van Gogh & Monticelli* duidelijk dat hij de techniek om lichtinval te creëren door dikke lagen verf te borstelen van Eugène Delacroix en Monticelli geleerd had.

Op café in Arles

Volg de Van Gogh-wandeling en je ontdekt alle highlights van Arles, met 50.000 inwoners de grootste stad in de Camargue. Zoals het stadspark met een Van Gogh-monumentje bij het Romeins theater of de heidense begraafplaats *Les Alyscamps* met de rijen sarcofagen. In de compacte binnenstad met de smalle straatjes - laat je auto buiten de muren achter! - de Place de la Révolution met de kerk Saint-Trophime, waarvan Van Gogh de katholieke beeldentaal niet begreep. Het kunstencentrum *Espace Van Gogh* is het vroegere ziekenhuis, waar hij na de ruzie met Gauguin verzorgd werd. De binnentuin werd recent heraangelegd zoals op zijn doeken.

Alle toeristische wegen leiden in Arles naar de gezellige Place du Forum, volgestouwd met horeca en terrassen. Want hier staat hét beroemde café met de gele gevel en het terras: het *Café la Nuit*. En verder niet te vergeten: het *Amfithéâtre* (samen met de andere Romeinse monumenten van Arles op de Unesco Werelderfgoedlijst), de wandelkades langs de brede Rhône en de *Fondation*

Van Gogh, met werk van bekende eigentijdse kunstenaars à la Van Gogh.

Atelier van het Zuiden

In Arles maakte Van Gogh op anderhalf jaar tijd 200 schilderijen. Merkwaardig genoeg zijn hier geen originele doeken bewaard, iedereen had ze weggegeven. De tragiek van zijn leven, want hij verkocht zelf maar één schilderij, aan Anna Boch, zus van zijn vriend Eugène, uit de bekende keramiekmakfamilie.

In de Provence - inspiratiebron voor ontelbare artiesten - trekt de toeristische sector ook de kaart Van Gogh. In Arles en bij Saint-Rémy-de-Provence loop je met de themawandelingen moeiteloos in zijn voetsporen, via de illustratieborden langs de plaatsen waar hij schilderde. Cipressen doen een mens meteen aan hem denken, maar ook de landschappen rond Arles met de velden, olijfgaarden, de molen van Daudet en de abdij van Montmajour ogen vertrouwd.

Vorig jaar was ook het audiovisuele spektakel in de *Cathédrale d'Images* bij supertrekpleister *Les Baux-de-Provence* aan Van Gogh gewijd, in 2009 is het de beurt aan Picasso.

In het fraai opgeknapte *Marseille* - in 2013 ook Europese Culturele Hoofdstad - prijkt Van Gogh in de etalage van een drankwinkel op reclame voor absint. De schilder wou hier zijn grote voorbeeld (ook qua alcoholgebruik en gekte) ontmoeten: Adolphe Monticelli (1824-1886), die echter stierf voor Van Gogh naar de Provence verhuisde.

Groot beeld:

In de tuin van het Espace Van Gogh zijn zelfs de tuinmannen assorti in blauw en geel.

Klein beeld:

Een etalage in Marseille: de schilder en zijn drankje.

>

Niet het graf van Van Gogh, wel een borstbeeld door de Amerikaanse beeldhouwer William Earl Singer in de Jardin d'été bij het Romeins theater in Arles.

En waarom Van Gogh - na een verblijf bij broer Theo, kunsthandelaar en zijn geldschieter - eind februari 1888 vanuit Parijs naar Arles kwam? Om de rust, het licht, de kleuren van de Provence en de schoonheid van de Arlésiennes, een mythe die de Provençalse dichter Frédéric Mistral gecreëerd had. Oordeel zelf, als je naar Madame Ginoux kijkt, op de tekeningen van Gauguin en de schilderijen van Van Gogh.

Zijn grote droom was om in Arles een kunstenaarskolonie te stichten, een *Atelier van het Zuiden*, waarover in 2002 in het Van Gogh Museum een schitterende tentoonstelling liep. Bij het station huurde hij aan de Place Lamartine daarvoor *la maison jaune*, verwoest tijdens WO II. En om dat te decoreren voor de komst van zijn al even arme vriend Paul Gauguin in oktober 1888 schilderde hij verschillende versies zonnebloemen. Zes weken samen leven en werken culmineerden in laaiende ruzies tussen beide moeilijke karakters, met de grote clash op 23 december, waarbij Van Gogh een stukje van zijn linkeroor (rechts op de schilderijen, door het spiegelbeeld) afsneed en in het ziekenhuis opgenomen werd. Exit Gauguin ook, terug richting Bretagne en later exotische oorden.

Bij de brug

'Ah, die brug!' Niet twijfelen, als je bij Arles wegwijzers ziet naar de Pont Van Gogh en je in de Zone Industrielle Sud terecht komt. Je komt op een bijna surrealistische plek uit bij de *Pont Langlois* - genoemd naar de toenmalige bruggendraaier -

Letterlijk in de voetsporen van Vincent op wandel bij het Asile Saint-Paul de Mausole.

waarvan Van Gogh een tiental versies schilderde: leeg, met een koets, met wasvrouwen en bootjes ervoor. De huidige, opgehaalde brug is overigens een reconstructie van het oorspronkelijke exemplaar, dat een paar kilometer verder lag.

Helemaal te gek wordt het, als een buslading Japanse toeristen arriveert en dames in klederdracht zich laten vereeuwigen met de brug en het bijbehorende huis op de achtergrond. Een mooi staaltje kruisbestuiving: Van Gogh was gefascineerd door Japanse prenten en de oosterse toeristen door hem.

Rust in Saint-Rémy

Bij het klooster *Saint-Paul de Mausole* bij Saint-Rémy-de-Provence word je geconfronteerd met een zelfportret dat Van Gogh hier in september 1889 schilderde. Net als de andere zelfportretten van zijn laatste levensjaren bangelijk pijnlijk met de

ogen en de expressie van een oude, zieke man. En dan te bedenken dat hij pas 37 was, toen hij zich op 27 juli 1890, een paar maanden na zijn vertrek hier, geplaagd door de demonen in zijn hoofd, in een korenveld in Auvers-sur-Oise een kogel in de borst schoot en twee dagen later overleed.

Na het debacle in Arles - ook zijn burens zagen de opvliegende kunstenaar niet meer zitten - liet Van Gogh zich hier op 8 mei 1889 vrijwillig opnemen in het Asile Saint-Paul de Mausole. Nog steeds een psychiatrisch ziekenhuis, nu alleen voor vrouwelijke patiënten, die hier ook een kunsttherapie kunnen volgen. Laat de rust van het prachtig bewaarde 11de-eeuwse romaanse klooster ernaast op je inwerken, in de kloostergang, de binnentuin, de tuin met lavendel en fruitbomen en de heuvels van Les Alpilles erachter. Boven is een reconstructie van Van Goghs slaapkamer te zien, naast een andere kamer over psychiatrie in de 19de eeuw. Niks nieuws, als je het Guislain Museum in Gent kent.

Nachtkleuren

De essentie uit *Van Gogh en de kleuren van de nacht* was vorig jaar al te zien in het Museum of Modern Art in New York, medesamensteller. In Amsterdam - een van de vier Nederlandse kunststeden die in 2009 extra gepromoot worden - zie je niet alleen 32 nachtschilderijen, 19 tekeningen en 5 brieven van de meester zelf, maar ook werk van voorgangers en tijdgenoten.

Van Gogh, op 30 maart 1853 in het landelijke Noord-Brabantse Zundert geboren als zoon van een protestantse predikant, liet zich graag inspireren door de donkere en soms eenzame uren van de avond en de nacht. Bij zijn voorliefde voor het boerenleven horen drie versies van de zaaier. En bij 'De poëzie van de nacht' zie je Van Gogh helemaal uitfreaken onder de machtige sterrenhemels van de Provence, met de getormenteerde cipressen en sterren als laaiende vuurbollen. 'Het donker schilderen als het licht', dat was de bedoeling.

Praktisch: *Van Gogh en de kleuren van de nacht*, Van Gogh Museum, Paulus Potterstraat 7, Amsterdam, tot 7 juni. Dagelijks van 10-18 u., tijdens deze expositie van donderdag t/m zaterdag tot 22 u. Toegang per tijdsblok (inbegrepen: expositie + vaste collectie, gratis audiotour, reserveringskosten): 18,50 EUR, kinderen 13-17 j. 6 EUR, 0-12 j. gratis. Online in voorverkoop: www.vangoghmuseumtickets.nl.

Catalogus: 24,95 EUR.

Info: tel. 00-31-20-570 52 00, www.vangoghmuseum.nl.

Vincent

Van Gogh en Japan bij de brug van Langlois: wederzijdse liefde.

Ook op een middag in oktober een must: het terras van het Café la Nuit in Arles.

Toen Van Gogh hier een jaar in de mannenafdeling verbleef, kreeg hij een tweede kamer als atelier en werkte bijna onafgebroken aan meer dan 150 schilderijen en tekeningen. De behandelende arts schreef later een boek over het ziektebeeld van zijn patiënt, die o.a. last had van hersentumoren. Anderen hadden het over epilepsie, manische depressie of venerische ziekten. In zijn laatste levensjaren had Van Gogh ook problemen met zijn ogen, vandaar ook zijn uitbundige kleurenpalet. Rond het klooster herken je langs de Van Gogh-wandeling de heuvels en de olijfgaarden. Voor het nabijgelegen *Glanum*, met zijn archeologische

site en Romeinse tempel, had de door demonen gedreven schilder dan weer geen belangstelling. In het kunststadje Saint-Rémy zelf - met zijn platanen, kronkelstraatjes en pleintjes een en al charme - hebben ze in het *Musée Estrine* geen budget voor een echte Van Gogh. Je vindt er wel reproducties - ieder jaar geëxposeerd volgens een ander thema - en kopieën van Vincents brieven aan broer Theo, toen in vloeiend Frans. Die brievenstroom, ook aan zus Wilhelmine, bevat een pak gedetailleerde info over het werk en het dagelijkse leven van Vincent. Of hoe de man een mythe werd. <<

Tekst: Wegwijzer Reisinfo

ADRESSEN

- Maison de la France, Guldenvlietlaan 21, 1050 Brussel; tel. 0902-88 025, www.franceguide.com.
- Office de Tourisme d'Arles, 43 boulevard de Craponne, BP 21, F - 13633 Arles Cédex; tel. 00-33-490 18 41 20, www.arlestourisme.com. Bezoekadres: boulevard des Lices.
- Office de Tourisme de Saint-Rémy-de-Provence, Place Jean-Jaurès, F - 13210 Saint-Rémy-de-Provence; tel. 00-33-490 92 05 22, www.saintremy-de-provence.com.

INTERNET

- www.visitprovence.com: CDT Bouches-du-Rhône.
- www.decouverte-paca.fr: CRT Provence-Alpes-Côte d'Azur.

- www.vggallery.com: de Vincent van Gogh Galerij.

GIDSEN

- Nederlands
Trotter, Groene gids Michelin, Capitoel reisgids, Nelles reisgids, ANWB Goud, National Geographic reisgids, Dominicus reisgids, e.a.
- Frans
Arles-Alpilles-Camargue, Petit Futé,

KAARTEN

- *Provence-Alpes-Côte d'Azur*, Michelin 527 (1:275.000).
- *Bouches du Rhône*, Michelin 340 (1:175.000).

TREIN

- informatie over de TGV: NMBS; tel. 02-528 28 28 en www.b-rail.com.

- websites: www.tgv.com en www.sncf.com.

ARLES

- *Fondation Vincent van Gogh d'Arles*, Palais de Luppé, 24bis Rond Point des Arènes, 13200 Arles; www.fondation-vangogh-arles.org.
- *La chambre de Vincent*, 25 Rond Point des Arènes, 13200 Arles; www.lachambredevincent.camargue.fr.
- *Sur les pas de Van Gogh*. Geleid bezoek in de sporen van de schilder. Elke maandag, om 17 u. Afspraak aan de toeristische dienst. Van 29/6-26/9 en 26/10-3/11/2009 (uitgezonderd op feestdagen). Prijs: 6 EUR.
- *Van Gogh wandeling*. Wie op eigen houtje deze wandeling wil doen, kan bij de toeristische dienst een brochure

- ophalen (ook te downloaden via www.arlestourisme.com).

SAINT-RÉMY-DE-PROVENCE

- *Monastère Saint-Paul de Mausole*, Centre Culturel et Touristique Vincent van Gogh, Maison de Santé Saint-Paul, Route des Baux, 13210 Saint-Rémy-de-Provence; www.cloitresaintpaul-valetudo.com.
- *Musée Estrine* - Centre d'Interprétation Van Gogh, 8 rue Estrine, 13210 Saint-Rémy-de-Provence; www.atelier-museal.net.

Deze pakweg vind je ook op www.pasar.be/ledentoegang.